

no. 107
Biblioteca Universităţii
în Cluj
Sibiu

Deu Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Bulgária és a külföldi propaganda

Nagybritannia üzenjen hadat Bulgáriának! — követeli a londoni „Daily Telegraph”, Bulgária teljesen a tengelyhatalmak befolyása alatt áll és olasz hadihajókat kísérel átsempézni a Dardanellákon, azzal az ürüggyel, hogy azokat a bolgár tengerészet számára megvásárolta Olaszországtól, — írja a továbbiakban az említett angol újság, majd így okoskodik: Bulgária magatartását nem lehet Dániával összehasonlítani, mert Bulgária tárt karokkal fogadta a tengelyhatalmakat és nem habozott, amikor arról volt szó, hogy Anglia szövetségesei, — Görögország és Délslávia — kárára területi előnyökhöz jusson.

„Bulgária ellenségünk!” — ez a brit sajtóorgánium következtetése s ezzel is zárja említett cikkét. Az már természetesen a történelem ironiájának tudható be, hogy ugyanekkor a török kormány hivatalosan tájékoztatta az ankarai brit nagykövetet a tekintetben, hogy Bulgária semmiféle kérést nem intézett a török kormányhoz az „állítólag Olaszországból vásárolt hajók” átengedésére a Dardanellákon. A „Daily Telegraph” tehát nyilvánvalóan képződött...

Néhány hete a bolgár-török kérdés a londoni rádió és sajtó vesszőparipája. Szófiával Ankarát, Ankarával Szófiát igyekezik rémítgetni a brit propaganda, mely újabb bonyodalmak szításával szeretné a sorozatos szovjetországi német győzelmek okozta izgalmat Albionban és az angolszász érdekeltségek körében csillapítani. A londoni rádió világgá kürtölte a hírt, hogy több német hadosztály menetel a bolgár-török határ felé, ahol jelentős csapatösszevonások történnék. Erre hivatalos német helyen erőes és félre nem érthető választ adtak, amikor felszögezték, hogy ez a brit állítás is homlokegyenest ellenkezik a valósággal. Berlinben egyébként rámutattak arra, hogy az angolszász hírverési-offenzíva erősödése egybeesik a legújabb magyaránny német hadisikerrel: az a sietség és kapkodás, mely Londont ebben is jellemzi, eléggé bizonyítja, mily izgalmat váltottak ki az angol közvéleményben a mostani ragyogó német fegyvertények. Ugy a brit rádiópropaganda, mint a sajtó hírverése Bulgáriával és Törökországgal kapcsolatban, arra vall, — vélik hivatalos német körökben, — hogy Anglia különösképp a török közvéleményt igyekezik nyugtalanítani.

Németország szokásos tartózkodó magatartást tanúsít e kérdésben is, hangsúlyozva, hogy a bolgár kormány dolga a bolsevista eszmetérjesztés megakadályozása s a kívülről jövő hamis hírekkel szemben a tények leszögezése.

A brit hírverés alaptalanságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy az angol rádió még akkor is tagadta Kiew elfoglalását, amikor a szovjet hírszolgálat is beismerte már a város kiürítését, — mondták ugyane hírveréssel kapcsolatban a Wilhelmstrassen.

Beleartozik az események láncolatába Filoff bolgár miniszterelnök minapi nyilatkozata, mely a tengelybarát-ság megnyilatkozása volt. Ugyanakkor a bolgár kormány az egész ország területére kihirdette az ostromállapotot. Ezt az intézkedést szükséges belügyi intézkedésnek minősítették.

Pillanatnyilag ez a tényállás a háromhatalmi egyezmény délkelet-európai tagállamával, Bulgáriával kapcsolatban, ami a brit hírverés cáfolatát illeti. Közben a bolgár-szovjet feszültség növekszik. A szófia kormány tiltakozó jegyzékei ellenére szovjet ejtőernyősök szállanak le bolgár felségterületen. Moszkva ügynökei szabotázscselekményeket és merényleteket igyekeznek előkészíteni, aminek elejét veendő, a bolgár kormány bezáratta a szovjet propagandairódákat s azt a hatvan, ujonnan beszivárgott bolgár származású kommunisztát, akik a Plevna körüli hegységekbe menekültek az állambiztonsági közegek elől, most katonák és polgárok ülőzik.

Az elmúlt napokban tizenhat kommunista ügynököt — ezek közül kettő orosz volt, a többi bolgár, — üldözés közben agyonlőtték, mert nem akarták megadni magukat.

Mindez arra vall, hogy a bolgár kormány rendkívüli erővel nyult a kényes problémához s az a bátor válasz, melyet nemrég a szovjet tiltakozásra adott, hű kifejezője volt arra a felismerésének, hogy a bolsevista propagandát nem tűri az országban.

(—)

Véres összetűzések a japán-szovjet határon

Megerősítették a japán-szovjet viszony elmérgesedésének hírért Csapaterősítéseket küldött a japán és a szovjet hadvezetőség a mandzsuri határra — Megismétlődtek a határincidensek

Sanghaiból jelentik: Itteni jól tájékozott körökben az a benyomás alakult ki, hogy a japán-szovjet viszony rendkívül kiéleződött. Nagy szenzációt keltett Japán moszkvai tiltakozása a Vladivosztojk kikötője előtt létesített szovjet aknazár ellen. Feltűnést keltett az a körülmény is, hogy a tokiói szovjet nagykövetség személyzetének családtagjai, nők és gyermekek már el is hagyták a japán fővárost. E hírekhez hozzájárulnak még azok az értesülések, melyek szerint a mandzsukuói japán-szovjet határon megismétlődtek az összetűzések.

Lisszabonból jelentik: A newyorki „Exchange Telegraph” című amerikai lap ismerteti a „National Broadcasting Co.” csungkingi levelezőjének tudósítását, melyben az áll, hogy a japán és szovjet csapatok között a mandzsuri határ több pontján összetűzések történtek s az ellenségeskedések napról-napra jobban elmérgesednek.

A japán és a szovjet hadvezetőség csapaterősítéseket küldött a határra. (Europapress)

A tengelyhatalmak hadihajói nem kísérelték meg az átjutást a Dardanellákon

Anglia és a Szovjetunió nem nézi jó szemmel a bolgár-török kapcsolatokat és mindenáron újabb konfliktust igyekezik kirobbantani a Balkán keleti részén

Berlinből jelenti a Rador: A német főváros mértékadó körében ismételen rámutatnak arra, hogy az a valóságos információ-zuhanyag, amellyel

a brit propaganda, minden hírszételés és állítás igénybevételevel azt akarja bizonygatni, mintha a tengelyhatalmak, Bulgária segítségével, hadihajókat kísérelnének átjuttatni a Dardanellákon,

Törökország elleni mesterkedésnek tekinthető. Berlinben úgy vélik, hogy Törökország, kellőképp tájékozódva, e mesterkedések mélyére lát s előreláthatóan nem engedi, hogy eltérítsék eddigi öntudatos és higgadt magatartásától.

Az ejtőernyősök tevékenységéről szóló hírek Törökországban is ismeretesek. Ez a tevékenység a Szovjet minden tagadása ellenére sem leplezhető.

Nem lehetetlen, hogy a szovjet ejtőernyősök felforgató tevékenységét fejtekték ki a bolgár-török határ vidékén is, annál is inkább, mert az ellenséges tábor minden vonalon most a török-bolgár viszonyt feszíti.

Nem lenne tehát egyáltalában meglepő — hangoztatják Berlinben, — ha bizonyos mesterkedések török-bolgár határincidenset provokálnának ki. Ezekben az angol-szovjet együttműködés újabb bizonyítéka látható, mely mindenütt zavarkeltésre törekszik — így Bulgáriában is — azzal a céllal, hogy elmérgesítse Bulgária és Törökország jószomszédi viszonyát, ami egyáltalában nincs Anglia és a Szovjetunió inyére.

Franciaország nem vesz tudomást a levantei országok területi vagy politikai változásáról

Vichyből jelenti a NTI: Politikai körökben élénk figyelemmel kísérik az angolok szíriai és libanoni mesterkedéseit. Megállapítják, hogy az új szíriai kormány kizárólag angolbarát tevékenységük miatt közismert személyiségek közül áll.

A kormány összetétele azt is bizonyítja — teszik hozzá Vichyben, — hogy a Franciaországhoz hű két országban nem találtak az angolok olyanokat, akik engedményeket tettek volna nekik.

Azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint Anglia egyesíteni kíváná Szíriát és Transzjordániát, kijelentették, hogy

Franciaország nem vesz tudomást semmiféle területi, vagy politikai változásról a levantei országokban,

amelyben Szíria és Libanon résztvenne. Ennek ellenére azonban francia politikai körökben egyáltalában nem csodálkoznak ezeken az elképzeléseken, hiszen

Nagybritannia már akkor foglalkozott ilyen tervvel, amikor még szövetségben volt Franciaországgal.

Megemlékeznek a transzjordániai emír gyászos szerepéről, aki az angolok közelkeleti zsoldosaként fejt ki tevékenységét.

Délamerika szenzációja:**Északamerikai bombavetőк jelentek meg Argentínában**

Buenos Airesből jelenti a Német Távirati Iroda: Szerdán nagy szenzációt keltett Argentína fővárosában az a tény, hogy a palomari repülőtérre több északamerikai bombavető érkezett.

Az északamerikai repülőк érkezését a legújabb argentinai belpolitikai eseményekkel hozzák összefüggésbe.

Az északamerikai bombavetőк megjelenését a Kormányhoz közelálló körök úgy magyarázzák, hogy az USA katonai és tengerészeti attaséi szemleutat tésznek az egész amerikai földrészen.

A „Razon” című lap úgy értesült, hogy szeptember harmincadikán más amerikai tiszték is érkeznek Argentínába és október harmadikáig maradnak Buenos Airesben, majd Uruguayba utaznak.

AZ ARGENTINAI REPÜLŐTEREK MEGSZÁLLÁSA

Buenos Airesből jelenti a Német Távirati Iroda:

Szerdán sorkatonaság szállta meg az összes argentinai katonai repülőtereket.

Több repülőtszert letartóztattak.

**A RENDŐRSÉG SZETOSZLATTA
A BUENOS-AIRESI NÉMETELLENES
TÜNTETŐKET**

Buenos Airesből jelenti a Német Távirati Iroda: Az „Acción Argentin” szerdán este a főváros központjában németellenes tüntetést rendezett. A rendőrség közbelépett és kilenc tüntetőt letartóztatott. (Rador)

**INCIDENSEK A BUENOS AIRESI FRANCIA
NAGYKÖVETSEG ELŐTT**

Buenos Airesből jelenti a Rador: Peyrouton francia nagykövet az argentinai külügyminisztériumban tiltakozott a francia nagykövetség épülete előtt történt zavargások miatt. (Rador).

**Nincsen menekvés
a kiewi gyűrűből**

A bekerített szovjet seregek ismételt kitorési kísérletei is meghiúsultak — Tisztogatás Kiew körzetében — A Földközi-tenger nyugati részén német tengeralattjárók tizenkét hajó közül tizenegyet a tenger fenekére küldtek egy brit karavánból

A német vezéri főhadiszállás tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A Kiewtől keletre bekerített ellenséges erők még megmaradt részének kétségbeesett kitorési kísérleteit a német csapatok visszaverték. Ezeknél a kitorési kísérleteknél az ellenség véres veszteségeket szenvedett.

A csatatér tisztogatásánál megtalálták Kirponos vezérezredes, a szovjet délnyugati front főparancsnokának holttestét. A szovjet vezérezredes a harcokban esett el. Vezérkarát, valamint az ötös és huszonegyedik szovjethadsereg vezérkarát a harcokban felmorzsozták.

A német légi haderő ez elmúlt éjszaka jó eredménnyel Moszkva katonai célpontjait és a Tula környékén levő hadfelszerelési üzemeket bombázta.

Mint már rendkívüli jelentésben közöltük, német

Nagy tüzeket okoztak ismét a német bombák Moszkvában

Berlinből jelenti a Rador: Szeptember 23-án a német légi erők súlyos csapásokat mért a szovjet légi erőre és kitűnő eredményeket ért el. Ezen a napon a Szovjet hetvennyolc repülőgépet veszített. Ezek közül ötvenhetet légi harcokban pusztítottak el, hetet a német légharító tüzérség lőtt le, míg tizennégyet a földön semmisítették meg.

Illetékes helyről nyert értesülés szerint a német repülőк szeptember 24-én éjszaka Moszkva ipari és közellátási üzemeit ellen intéztek sikeres támadásokat. A német repülőgépek megfigyelői a város különböző negyedeiben nagy tüzeket észleltek.

SZTALIN FELEL SZENTPÉTERVÁR SORSAÉRT

Berlinből jelenti a Rador: Hivatalos jelentés közli, hogy berlini katonai körök a Szentpétervárnál körülrzárt személyek számát négy és fél millióra becsülik. A szovjet csapatok számát nem ismerik. Illetékes

tengeralattjárók Afrikától nyugatra megtámadtak egy Anglia felé haladó hajókaravánt, amely tizenkét hajóból állt. A hajókaravánt a torpedórombolók védelme ellenére megsemmisítették, mert csak egyetlen kis hajó tudott elmenekülni.

Tizenegy hajót összesen 78.000 tonna ürtartalommal elsüllyesztettek.

Skócia keleti partvidékén a német harc repülőк nappal végrehajtott támadásuk során vasutvonalakot bombáztak. Harci repülőк az elmúlt éjszaka a doveri kikötő ellen intéztek eredményes támadást.

Északafrikában Sollumtól keletre német vadásrepülőк saját veszteség nélkül hét brit vadásrepülőgépet és egy bombavető repülőgépet lőttek le.

Ellenséges repülőк sem nappal, sem éjszaka nem hatoltak német birodalmi terület fölé.

MAISZKY VALLOMÁSA

Amszterdamból jelenti a Rador: Maiszky londoni szovjet nagykövet — mint a brit rádió közli, — megerősítette, hogy Kiew eleste a keleti hadműveletek kezdete óta a legsúlyosabb vesztesége a Szovjetunióknak.

Franciaország lakosságát nyomatékosan figyelmeztették az ejtőernyősök elleni védekezésre

Párisból jelenti a Havas-OFI ügynökség: A megszálló hatóságok közleményt bocsátottak ki, amelynek értelmében minden férfit, aki közvetve, vagy közvetlenül segítséget nyújt az ellenséges repülőgépekről ejtőernyősökkel lebocsátott katonáknak, illetve azoknak, akik kényszerleszállást végeztek, akár olyan formán, hogy elrejtje őket, illetve megkönnyíti menekülésüket, a halálra ítélik kivégeznek.

Azokat a nőket, akiket a fenti cselekmények el-

követésében találnak bűnösnek, németországi koncentrációs táborba szállítják. Aki ellenséges repülőket, vagy ejtőernyősöket elfog, illetve elfogatásukban a hatóságok segítségére van, tizezer frankig terjedhető pénzzutalomban részesül. Kivételes esetekben a jutalmi összeg felemelhető.

A közleményt Stülpnagei tábornok, a franciaországi német megszálló csapatok főparancsnoka írta alá.

Távlataok

Mit is a külföldi sajtó?

GIORNALE D'ITALIA. A küszöbönálló moszkvai angol-amerikai-szovjet háromhatalmi konferenciával foglalkozva, Virginio Gayda lapja — a közben még beltövekezhető változások hangsúlyozásával — az alábbiakban jellemzi azt a helyzetet, mellyel az angoloknak, amerikaiaknak és a Szovjetnek számolnia kell: 1. A Finn-öbölben elfoglalták a szovjet szigeteket. 2. Szentpétervár körülrzása befejezett tény. 3. Szmolenszktől Keletre a németek előrenyomulnak. 4. A Szmolenszktől—Moszkva közötti autóúton, bizonyos, könnyen érthető okokból nem jelzett pontig, a szövetséges csapatoszlopok három párhuzamos vonalon előretörték. 5. Kiewtől Keletre óriási megsemmisítő ütközet fejlődött ki. Ami az „időközben bekövetkezhető eseményeket” illeti, a Giornale d'Italia cikkírója hangsúlyozza, hogy Charkow városa komoly veszélyben forog már. A charkow-i erődöt a német légi és tüzérség hevesen támadja és a német gyalogság gyorsan közeledik a város felé.

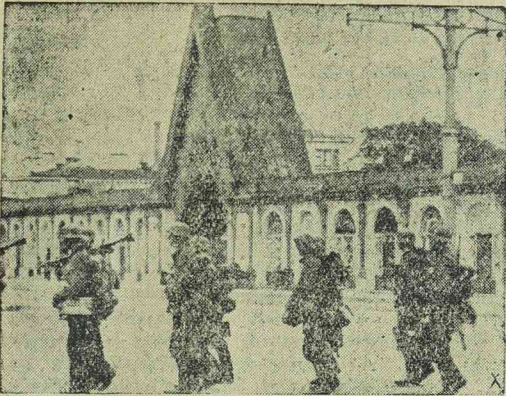
MIYAKO SHIMBUN. Ama elhatározásunk, hogy közös erőfeszítéseink révén új világrendet teremtsünk, magával hozza, hogy ne hagyjuk tengelybarátainkat a cél érdekében megtegyt ut közepén — írja a „Miyako Shimbun” című japán lap, majd rámutat arra, hogy a tengelyhatalmak ellenségeinek minden terve a keleti hadműveletek beszüntetésén alapult. Nos, a német győzelme teljesen felborították ezeket a terveket, ami kellőképp indokolja Nagybritannia és az Északamerikai Egyesült Államok megdöbbenését; ezek ugyanis saját önző céljaik érdekében vetették harcba a Szovjetuniót.

IKDAM. Daver török képviselő az „Ikdam” című isztambuli lapban hangoztatja, hogy a tengszorosok kérdése török szempontból világos és félreérthetetlen. A tengszorosok ügye ma nem képezheti vita tárgyát. A montreuxi egyezményben megállapodás történt arravatkozól, mely esetekben zárják el, vagy nyitják meg a tengszorosokat. Törökország eddig a montreuxi egyezményhez igazodott és ehhez tartja magát a jövőben is.

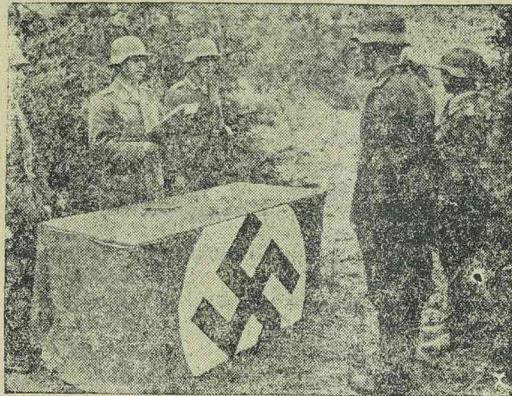
STOCKHOLMS TIDNINGEN. Japán és az Egyesült Államok között a tárgyalások holtpontra jutottak, — írja néhány nappal ezelőtt a „Stockholms Tidningen” című svéd lap, melyre újabban több NTI, illetve Rador-jelentés hivatkozik külföldi hírek közlésekor. Ugyanez a svéd lap most megállapítja, hogy a japán-amerikai megbeszélések oly stádiumba jutottak, hogy Washington egyáltalában nem lehet derülátó annak eredményét illetőleg. E tárgyalások sorsát a washingtoni japán nagykövet visszatérése dönti majd el. A washingtoni japán nagykövet tudvalevően most Tokióban tartózkodik, ahol utasításokat kap kormányától további teendőre vonatkozólag.

JOURNAL DE NOTICIAS. Eddig még nem akadt hadsereg, mely kiképzés, felszerelés és harc szellem tekintetében felülmuta volna a németet, — írja a Lisszabonban megjelenő „Journal de noticias” című portugál lap. Vannak, akik abban a hiedelemben élnek, mintha a német hadsereg elgyengült és kimerült volna. Ezek vagy nem tudnak, vagy nem akarnak számot vetni azzal, amit még a szovjet közlések is bevallanak, amikor hangoztatják, hogy a németek a front minden szakaszán erősíteneik. Vajjon milyen hadsereg az, mely — állítólag elgyengülve és kimerülve — abban a helyzetben van, hogy megerősít oly távoli frontját, sohasem enged ki kezéből a harc kezdeményezést, folyton támad s a keleti arevonat elképzelhetően rossz közlekedési viszonyai ellenére egyre kielégítőbb módon oldja meg a hadianyag és élelmezés utánpótlásának ügyét is... — kérdezi a portugál lap.

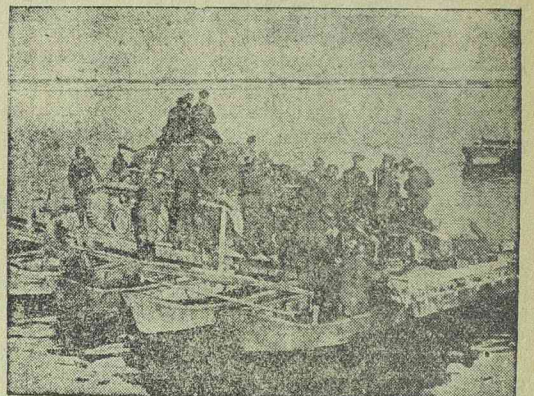
Szalongarnitura
székek és egy
Sezlon eladó.
Cím a timisoarai kiadóban.

Német csapatok bevonulnak
Reval városba

A keleti fronton a német katona parancsnoka előtt
esküszik hűséget otthon levő menyasszonyának

Német páncélkocsi
átkel a Dnyeper-folyón

A háborus gazdálkodás irányelveit ismertette a miniszterelnök-helyettes a kereskedelmi kamarák értekezletén

Bucurestiből jelenti a Rador: Hétfőn délután a fővárosi kereskedelmi és iparkamara helyiségében tartották megbeszélésüket az ország valamennyi kereskedelmi kamarájának elnökei. Az ülésen Orghidan mérnök, a bucarestii kamara elnöke elnökölt és a vidéki kiküldötteken kívül megjelent az értekezleten Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettes, Negel Dumitru közellátási és Danulescu munkaügyi államtitkár, valamint Burchi, a közellátási államtitkárság vezetőtitkára.

Orghidan Constantin nyitotta meg az ülést és meleg szavakkal üdvözölte a miniszterelnök-helyettest. Rámutatott annak szükségére, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok beilleszkedjenek az új gazdasági rendbe, mert ezek most már

nem elszigetelt részecskék a gazdasági életnek, hanem szíjkelei egy szerves egésznek, amelyben mindegyiküknek meg van a maga külön értelme.

Beszéde végén kifejezte elismerését és köszönetét abból az alkalomból, hogy Antonescu miniszterelnök-helyettes jelenlétével megtisztelte az összejövetelt. Kérte, legyen bizalommal a kereskedő- és iparososztály munkaképessége és ellenálló ereje iránt, amely ténylegesen bele akar illeszkedni az újjászüléti munka és törekvés ütemébe.

Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettes emelkedett ezután szólásra, aki hosszabb beszéde elején kitért arra, hogy a nemzeti életben elengedhetetlennek látszik a gazdasági gondolkodás. Az állam összetételének meghatározása magával hozza az ipar és mezőgazdaság munkaterületének kiemelését.

Az állam alapjait a nemzeti szükségletekhez alkalmazott ipari és mezőgazdasági fontos-

ság méreteihez kell szabni.

Kitért ezután a miniszterelnök-helyettes a még most is uralkodó felfogásra, amely a kereskedelmet és ipart lenézi és így nagyrészt akadályozza annak, hogy ez a két fontos foglalkozási ág nem termelje ki magából a román iparosítást és kereskedőt olyan számban, mint az várható és szükséges lenne. Nem csak gazdaságilag kell megtanulni gondolkodni, — hangoztatta Antonescu miniszterelnök-helyettes — románul kell gondolkodni a gazdasági életben, hogy világosan megérthessük a ránk váró feladatokat.

Beszélt ezután a szakmai megszervezésről és kijelentette, hogy ennek során nem idegen minták után kell igazodni, meg kell teremteni a román léleknek megfelelő legmagasabb formát.

Bármilyen irányba terelődjék a civilizáció sorsa, annyi bizonyos, hogy a szavak és a retorikák nemzeti összetartás állama kimúlt, a nemzeti egyetemes államrendszere következik,

amelyben az államhatalom nem a fentről lefelé irányuló zsarnokság erejével, hanem a műszaki megszervezés vonzásával állítja maga mellé a termelő tényezőket.

Megemlékezett az árak megszüldítésének kérdéséről és ezzel kapcsolatban megértést kért, mert a kormány minden igyekezetet oda irányul, hogy a román ipar és kereskedelem átvészelve a háborút és a háborus gazdálkodás nehézségeit. Ezen a réven biztosítva lesz a személyi és állami vagyon tartóssága és fejlődése, éppen úgy, mint az állam rendje és a román nemzet jövője. Befejezésül a miniszterelnök-helyettes az államnak minden téren történő támogatására nézve intézett felhívást a jelenlevőkhoz.

Elsülyedt amerikai, kanadai és norvég szállítóhajók

Newyorkból jelenti a Rador: Newyorki tengerészeti körökben ismeretessé vált, hogy a „Newbury” nevű 5100 tonnás hajót az Atlanti-óceán északi részén torpedótalálat érte.

Az „Associated Press” közli, hogy a „Beave Dale” 9.957 tonnás kanadai szállítóhajó az amerikai

partoktól háromszáz mérföldnyire torpedótalálat következtében elpusztult, utasait megmentették.

Hasonlóképp elsülyedt a „Secundo” nevű norvég szállítóhajó, mely hadianyaggal megrakodva Amerikából Angliába indult. Ezt a hajót az Atlanti-óceán északi vizein torpedózták meg.

NAGYBRITANNIA

képtelen eredményesen támogatni a Szovjetuniót és ez a feladat — az angol politika csődje, miatt

AMERIKÁRA VÁR

dotta, hogy Roosevelt a kereskedelmi hajók felfegyverzésével újabb lépést tett a háború felé.

Fish köztársaságipárti képviselő szintén kifejtette nézetét és a semlegességi törvény közönséges kijátszásának minősítette azt az intézkedést, melynek értelmében az amerikai hajók idegen lobogó alatt közlekednének.

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A „Newyork Times” című amerikai lap beszámol Clark szenátor nyilatkozatáról. Clark ezen nyilatkozatában Roosevelt ama tervével foglalkozott, hogy az Egyesült Államok kereskedelmi hajóit felfegyverzik. Ezen ügyben Rooseveltnek eddigi karrierje leghevesebb küzdelmét kell megvívnia, — hangoztatta Clark.

Toby köztársaságipárti képviselő azt mon-

**Meg kell szüntetni az angol befolyást!
— követeli a „Chicago Daily Tribune”**

A „Chicago Daily Tribune” című újság a következőket írja: Az Egyesült Államok népének függetlenül kell gondolkodnia és ne hagyja magát befolyásoltnak az angolok által!

A lap megállapítja, hogy semmiféle előzárás nem fenyegeti az Egyesült Államokat. A háború katasztrófális lenne az amerikai gazdaságra, sok gyár leállna,

mialatt az angol áruk továbbra is piacon maradnának.

A továbbiakban a „Chicago Daily Tribune” leszögezi, hogy Nagybritannia nem fogja megmenteni a Szovjetuniót, hanem az Egyesült Államokat hívja meg erre a szerepre. Ez volna a hagyományos angol politika... (Rador).

Bolgár lap méltalása Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettesről

Bucurestiből jelenti a Rador: Az Utro című bolgár újság Steian Damianoff kiküldött munkatársa tollából cikket közöl Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök és a bolgár újságíró beszélgetéséről. A bolgár újságíró rendkívül meleg hangon ír a helyettes miniszterelnökről és megállapítja, hogy az Antonescu tábornagy után az ország vezetésében második helyet elfoglaló román államférfiu széleskörű szellemi nagyvonalúsággal rendelkezik és személyi tulajdonságai tiszteletet ébresztenek iránta. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök a nacionalista Románia ifjú generációjának kiváló megszemélyesítője. A bolgár újságíró leszögezi, hogy a helyettes miniszterelnök barátságosan fogadta és nagy figyelmet tanusit a román-bolgár jószomszédi viszony fejlődése iránt. Az interjú alkalmával a helyettes miniszterelnök a román-bolgár kapcsolatokra vonatkozó több kérdésre válaszolt és ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy Románia már megtette az első lépéseket errevonatkozóan.

Vörnle János lett Magyarország új ankarai követe

Budapestről jelenti a Rador: Vörnle János dr. meghatalmazott minisztert, a magyar külügyminiszter helyettesét kinevezték Magyarország ankarai követévé.

Vörnle János dr. utóda a helyettes külügyminiszteri teendők végzésében Ghiczy Jenő dr., a külügyminisztérium politikai osztályának főnöke lett.

Anglia neheztel Svájcra...

Amszterdamból jelenti a Rador: A Reuter ügynökség hivatalosan közli, hogy a Németország és Svájc között megkötött kereskedelmi egyezmény miatt Nagybritannia elhatározta, hogy Svájcra is kiterjeszti a tengeri zárlatot és visszavonja az ipari anyagok átengedésére tett könnyítéseket. Az angol hírszolgálat kiegészítéssel közölte még, hogy ilyen könnyítéseket csak meghatározott mennyiségű importra engedélyeznek.

A pestisiárvány elterjedésének megakadályozására száz házat felgyújtottak Shinkingben

Shinkingből jelenti a Német Távirati Iroda: Shinking egyik városrészében száz házat felgyújtottak, hogy elejét vegyék a pestisiárvány elterjedésének. A felgyújtott házak lakói közül többeken a pestismegbetegedésnek a jelei mutatkoztak, öt személy meghalt. (Rador).

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyfilmek színháza

MA!

GINGER ROGERS

minden eddiginél sikerültebb filmremeke

A szélvész kisasszony
JAMES STEWART-al

Műsoron kívül a legújabb 7. sz. háborús híra ó és színes MICKEY MOUSE pótműsor
Előadások 3, 5, 7-15 és 9-30-kor

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.
Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György
Eminescu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 80.—
lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre
900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyed-
évre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre
48.— pengő.

Hatalóságoknak, közhatalóknak és közüzemeknek, gyá-
raknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres
előfizetési díj kétszerese.

Kitüntetett tudósok

A német tudósok külföldi főiskolák és tudomány-
os társaságok részéről a kitüntetések hosszú sorá-
ban részestültek és ezeknek a kitüntetéseknek listája
szemléletes bizonyítéka annak az osztatlan elismerés-
nek, mely a német tudományok a külföldön ma már
mindenütt kijár. Hogy a kitüntetések hosszú sorából
csak néhány nevet említsünk, a freiburgi (Baden)
egyetem kémiai intézetének igazgatóját, dr. Hermann
Staudingert a finn tudományos akadémia külföldi
tagjává választotta. Staudinger professzor mint a
kaucsuk, műselyem és műrost kémiajának megalapí-
tója, szerzett magának nemzetközi nevet. A makro-
molekuláris kapcsolatok terén végzett kutatásai az
utóbbi évtizedek legeredményesebb kémiai munkái
közé tartoznak.

Ugyanezen freiburgi egyetem bőrklinikájának
igazgatóját, dr. Alfred Stühme professzort, az olasz
bőrgyógyászok társasága tiszteletbeli tagjai közé vá-
lasztotta. Stühmer professzor a bőrtuberkulózis elleni
küzdélem megszervezésével messze Németország
határain túl is ismertté tette nevét.

A berlini egyetem világhírű fizikusát a finn tu-
dományos akadémia tiszteletbeli tagjává, a königs-
bergi egyetem zoológusát, dr. O. Koehler professzort
a helsinki „Societas pro Fauna et Flora Fennica” le-
velező tagjává nevezte ki. A berlini Max Wasner, a
königsbergi K. Mauer, a bécsi Karl Patsch és Rudolf
Egger professzorokat a bolgár tudományos akadémia
választotta levelező tagjaivá, míg az uppsalai pyto-
geográfiai (növényleíró) társaság a berlini-dhalemi
füvészkert igazgatóját, Diel doktort tiszteletbeli tag-
jai sorába iktatta.

— **Ófelsége Elena anyakirályné látogatása a bu-
curești Saint Vincent de Paul kórházban.** București-
ből jelenti a Rador, hogy Ófelsége Elena anyakirályné
me látogatta a fővárosi Saint Vincent de Paul kór-
házban ápolat sebesült katonákat. Az anyakirályné a
kórház személyzete fogadta, majd megtekintette a
kórházi termeket és barátságosan elbeszélgetett a se-
besültekkel, akik között ajándékokat osztott szét. A
sebesültek nagy örömmel fogadták a királyi vendég
látogatását.

— **Felhívás visszacsatolási kölcsön jegyzésére.**
Polgárok vegyéktek figyelembe, hogy az állam ezekben
a nehéz pillanatokban adott segítségekkel tudja
majd újjáépíteni az országot és különösen a vissza-
csatolt tartományokat. Ezért jegyezzetek bizalommal
és minél sürgősebben visszacsatolási kölcsönt. (Ra-
dor.)

— **Az ilfovi ügyvédi kamara határozata.** Bucu-
restből jelenti a Rador: Az ilfovi ügyvédi kamara
tanácsa elhatározta, hogy mindazok a keresztyén
román ügyvédek, akiket az ország határainak védel-
mére és a nemzeti eszmények megvalósítására fegy-
verbe szólítottak, a mozgósítás egész tartamára men-
tesülnek a kamarai díjak és illetékek megfizetése
alól.

— **Londonba utazott a madridi angol nagykövet.**
Madridból jelenti a Rador: Az NTI közlése szerint
Samuel Hoare madridi angol nagykövet csütörtökön
Londonba utazott. Az angol nagykövet szerdán dél-
előtt Franco tábornokkal és Serrano Suner spanyol
külgyminiszterrel, délután pedig az Egyesült Álla-
mok madridi nagykövétével folytatott megbeszélést.

— **Mount Everest vagy Csomolungma?** A világ
legmagasabb hegyét 1849-ben, amikor India földjét
felmérni kezdték, az indiai alföldről, kétszáznegyven
kilóméter távolságról fedezték fel. A hegyet a föld-
mérnek vezetőjéről, Sir George Everest-ről „Mount
Everest”-nek nevezték el. Csak hetven év múlva tud-
ta meg a világ, hogy a hegynek óségi tibeti neve
van: Csomolungma. Magyarul: a Föld jóságos isten-
anyja. Szép, költői név — éppen ezért fel kel vetni a
kérdést: miért hívják a hegyet még ma is Mount
Everestnek?

FALUSI ÉRTÉKEINK

Sok ember már kis csemete korában eljegyezte
magát valamelyik életpályával. Aki órák hosszat néz-
delődött a vonatokat tolatásán, tökéletes hűséggel utá-
noztta a gőzös pöfögését s a mozdonyon való rövid
tartózkodásért képes volt a fűtő könnyebbségére
olyan szolgálatot teljesíteni, melytől nemcsak képe,
karja lett maszatos, hanem vadonatúj ruhája is olaj-
foltokat kapott, az a természet rendje szerint az ál-
lamvasutaknál nyert alkalmazást. És ha nem mint
vezérgazgató, hát fékező gyanánt kötelezte el magát
vagyai netovábbjával, mert a dologban anyagi kérdé-
sek döntő módon nem játszottak közre.

Már sokkal súlyosabb eset, ha gyermeket tudomá-
nyos igéz meg. A szellemi foelalkozások nem nyujtanak
az elhelyezkedésre oly széles keretet s a legkisebb
tudományos felkészültség is évtizedes támogatást
igényel a szülők részéről. Az ellátás és tandíj kérdése
kiváltképpen a vagyontalan és jelentéktelen keresetű
falusi szülőnek jelentéktelen akadályt.

Igy esik meg aztán, hogy egynémelyik fiú, ki már
elemista korában könyvtárat kitévő kötetet olvasott,
kit tanítója magyarázata mindig lekötött — midőn
azzal hozakodott elő, hogy „felső iskolába” szeretne
járni. Édesanyja leserelte.

Ha aztán sirva fakadt a mi tudományra szomjas
legénykénk, édesapja is ezdeni próbálja:

— Ne ríj, fiam! En is pityeregtem ezért eleget,
mégsem vettem hasznát, pedig láttad ugy-e, az én
szép bizonyítványomat is. Világháboru volt. Apám
a fronton, anyám meg betegen is hét gyermekkel kin-
lódott el. Honnan is telt volna felékre? Bele kell
törődni abba, fiam. . .

És bár sok keserű íz vegyült ezután a fiú minden
jó falatjába, ezzel az ügy lezárult. Minden más foglal-
kozást választhatott, csak azt nem, mely őt kedve és
tehetsége szerint megillette volna.

Ezen az állapotban kívánt változtatni aradi nép-
közösségi szervezetünk, midőn a megyében végzett
tehetségkutató mozgalmával tavaly hét, idén már
tizennégy jeles tanulóknak középiskolai tanításáról
gondoskodott, olyan körülmények közé helyezve
őket, amelynek kevés diáknak adatnak meg.

Egészen természetes, hogy a gyámolítottakkal
szemben igényeket is támaszt. Megkívánja, hogy

a) valóban — tehetségesek legyenek s rendel-
kezzenek azokkal a tulajdonságokkal, melyek képes-
ségeik kifejlődését elősegítik;

b) legyenek kimondottan szegények és falusiak,
amellyel életeresek, egészségesek.

A tanulók kiválasztásának módzatai a kialakul-
ás állapotában vannak s a gyakorlatban az előzetes
relkutatás és tehetségvizsgálat a jelen körülmények
között nehézséggel jár. Eppen ezért az érdekelt szü-

lőknek, valamint azoknak, kik felhatalmazást nyer-
tek a kiválasztásra, lelkiismeretbeli kötelességük,
hogy ne támasszanak akadályokat a kiválasztás elé,
hanem ellenkezőleg: könnyítsék meg azt.

Ha nem jelölnek kiválasztásra kevésbé értékes
gyermeket és ha az illetékesek figyelmét ráterelik a
valóban érdemes, nem mindennapi képességekkel
megáldottakra, többé-kevésbé eleget tettek a köve-
telményeknek. Mindenek előtt természetesen tisztáz-
nunk kell, kit tekinthetünk tehetségesnek, mert e
térén annyi nézet uralkodik, ahány a jelentkező,
illetve a jelölt.

Általában leszögezhetjük, hogy nem az tehetsé-
ges akit saját szülei tekintenek annak, hanem akire
mások felfigyelnek. Pontosabban úgy határozhat-
nánk meg: tehetséges az, akiben az önkifejtésre s az
élet különböző feladatainak elvégzésére a megszokott-
nál magasabb értelmi képesség és becsvágy (ambi-
ció) nyilvánkozik meg.

Minden iskolában, sőt minden osztályban kell
lennie egy-egy növendéknek, aki a többi közül kiválik.
Ez a kiválás azonban legtöbbször csak viszonylagos,
vagyis csak a helyi viszonyoknak megfelelő. Igen
természetes tehát, hogy más falu jelöltjeivel szemben
a versenyben könnyen alul marad. Ezért azonban nem
lehet okolni sem a gyermek tanítóját, sem a vizsgá-
tatókat.

Minden józan itéletű embernek át kell látnia,
hogy egyesek és a köz áldozatkészségét nem lehet
igénybe venni kevésbé tehetséges tanulók ellátására.
Ezért van szükség a jelentkezők szigorú rostálására.

Bűnös könnyelműséget követne el tehát az, ki
ezeknek a szempontoknak figyelembe vétele nélkül
próbálná kierőszakolni tehetségtelen tanulók támoga-
tását.

Több esetben előfordult ugyan, hogy a felvételi
vizsgálat idején sikertelenül szerepelt jelöltől fent-
tartották, hogy az illető határozottan tehetséges s a
kudarc okául a falusi iskolaviszonyokat hozták fel.
Ezzel szemben az a véleményünk, hogy ezáltal is
a már említett viszonylagos kiválás esetével állunk
szemben, mivel egy szorgalmas és kiváló képességű ta-
nuló hármilyen körülmény között is Kifejti képes-
ségeit.

Ha ennek ellenére helyet kellene adnunk a fenti
magyarázatnak, akkor sem helyeselhető a kellő mó-
don elő nem készített tanulók felvétele. A középisko-
lába ugyanis alapos felkészültség után kerülhet csak
be valaki. Az nem ismétlődő iskola, nem is az az intéz-
mény, mely hivatott lenne pótolni azt, amit a gyer-
mek az elemi iskolában elsajátítani — bármely oknál
fogva — elmulasztott. Ellenkezőleg: a középiskola a
tanulóknak arra a tudására épít, amit az elemi iskolá-
ban szerzett.

Návrádi Ágoston

— **Wawell — Londonban.** Amszterdamból je-
lenti a Rador: Az NTI közli a brit hírszolgálat egyik
jelentését, amely szerint Wawell tábornok Londonba
érkezett és ott megbeszélést folytat majd Churchil-
l és más brit politikusokkal. A megbeszéléseken a
szovjet és a közelkeleti helyzettel kapcsolatos problé-
mákat tárgyalják meg.

— **Indiánok, akik visszakerék a muzeumtól amu-
letteiket.** Körülbelül harminc évvel ezelőtt egy
északamerikai indiántörzs értékes ereklyéket és amu-
letteket engedett át a newyorki természetrajzi mu-
zeumnak. Olyan ereklyék voltak ezek, melyek minden
varázslat és boszorkányság ellen védelmet nyújtanak.
Legalább is ezt állítják az indiánok, akik harminc év
után visszakerék a muzeumtól ereklyéiket, mondvá
azt, hogy azoknak átengedése óta egyik csapás a má-
sik után sújtja őket. Szárazság, áradás, orkán és más
természeti csapások egymást követik vadászterületü-
kön és ezt annak tulajdoníthatják, hogy a gonosz szel-
lem haragszik rájuk, amiért annakidején megváltak az
őségi totemektől. Erre deputációt küldtek Newyork-
ba azzal a kéréssel, hogy az amuletteket adják vissza
nekik. Hosszas tárgyalás és alkudozás után a muzeum
igazgatója kénytelen volt az ereklyéket visszaszolgál-
tatni és az indiánok meg vannak győződve arról, hogy
a jövőben nem fogja őket háborgatni a haragvó ősök
szelleme.

— **Csendélet a mexikói államelnök lakása előtt.**
Mexikóból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Avila
Camacho elnök magánlakása előtt nagy tömeg gyűlt
egybe és kiáltozva követelték, engedjék meg szá-
mukra, hogy bemehessenek a lakásba. Amikor ezt a
kivánságot nem teljesítették, a tömeg erőszakkal
akart behatolni a lakásba. Ennek megakadályozására
katonaság lépett közbe, amely rálőtt a tömegre. Az
össze-tűzésnek több halottja és sebesültje van.

Jegyzett már
visszacatolási kölcsönt

— **Texasban orkán pusztított.** Newyorkból jelen-
ti a Havas-OFI ügynökség: Texas állam Houston ne-
vű városából érkezett jelentések szerint a texasi pél-
dátlanul pusztító erejű orkánnak eddig harmincnyolc
halottja és sok sebesültje van. A kárt több millió dol-
lárba becsülik. A vihar Louisiana felé vonult, de ott
már vesztett erejéből. (Rador.)

— **Száz tagu szájharmónia együttes az aradi
római katolikus fiú elemiben.** Az aradi római katoli-
kus elemi fiúiskolát fentartó aradi római katolikus
egyházközség vezetősége, Széll Lajos dr. egyházköz-
ségi elnök indítványára elhatározta, hogy német min-
tára, az iskola növendékeit szájharmónikázni tanít-
tatja. Külföldön igen bevált a fiatal gyermekeknek
ilyenirányú zenei oktatása, mert fejleszti a tüdőt, csi-
szolja a zenei hallást és fejleszti a zeneszeretetet. A
nyár folyamán mintegy harminc elemi iskolás fiút
képezett ki Grumás Károly, az SGA szájharmónia
együttesének megalakítója, akit az egyházközség ve-
zetősége most arra kért fel, bővítse ki a gyermek-
együttes létszámát. Az elemisták kiképzése már meg-
kezdődött és a terv szerint négy szólamu, száz tagu
szájharmónia zenekart állítanak össze.

— Az aradi római katolikus egyházközség irodáját ideiglenesen a Minorita-palota fölételelén lévő „Kölping” egyesületi helyiségébe helyezte át. Bejárat a Bratianu-utcában a főtér felőli első kapun.

— Azonnal vissza kell utazniok munkahelyükre az ünnepre hazaengedett zsidóknak. Az aradi rendőrség állambiztonsági hivatala a hadkiegészítő parancsnokság vonatkozó rendelete alapján közli a zsidó ünnepre hazaengedett zsidókkal, hogy szabadságukat visszavonták és az első vonattal vissza kell utazniok munkahelyükre. Ellenkező esetben bíróság elé állítják és fegyveresen visszakísérik őket.

— Uj forgalmi engedélyt kell kérniök a járműtulajdonosoknak. Az aradi MONT hivatal közli a gépjárműtulajdonosokkal, akiknek sárga színű forgalmi engedélyük van, hogy eleget kell tenniök a 210. számú hivatalos lapban közölt miniszteri rendeletnek. Ezért a prefektura légvédelmi hivatalához kérvényt kell benyújtaniok, amelyben feltüntetendő, hogy a gépjármű további üzemben tartása miért szükséges. Ezt iratokkal kell igazolni. A kérvények e hó 28-ig nyújtan-dók be.

— Részegen a kutba fulladt. Tomuta Petre 62 éves maceai gazda az elmúlt este ittás állapotban tért haza a kocsmából és mielőtt lefeküdt volna, kiment a ház udvarán lévő kuthoz vizet inni. Egyensúlyát veszítve beleszédült a kutba, ahonnan másnap reggel holtan húzták ki.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és nappali használatra. 1 tégléy ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZER-TÁR, ARAD.

— Kórházba menet meghalt. Lupei Justin 36 éves aradmezei munkás Josas községben követ fejtett és közben reázuhan egy hatalmas kő. Sérülései kezelésére Aradra utazott, hogy kórházban vizsgálta meg magát. Aradra érkezve bérkocsiba ült és a kocsisnak megadta a címet, hogy a nagykórházba vigye. Útközben a kocsis arra lett figyelmes, hogy utasa meghalt.

— Akinek a kigyóméreg sem árt. Az afrikai Port Elisabethben a legveszedelmesebb kobra-fajtákat tenyésztik és innen szállítják a világ minden részébe a gyógyászatban és vegyszeti iparban ma már nélkülözhetetlen kigyómérget. A farm gondozója egy Johnny nevű néger, aki egy jár-kel a mérges kobrák között, mint más a házinyulak között. A hatalmas termetű néger már több ízben megmárták a kobrák, de egyetlen esetben sem történt komolyabb baja. Az évek folyamán alatt vére teljesen immunissá vált a borzalmas méreggel szemben és ez az oka, hogy Johnny a társaság legjobban fizetett alkalmazottja. Johnny tudományos orvosi vizsgálatokat is végeztek, hogy a kobraméreg ellenszerét a vér összetételéből kiutassák.

— Myron Taylor visszatért Amerikába. Lisszabomból jelenti a Stefani-iroda: Myron Taylor, Roosevelt elnök szentszéki külön kiküldöttje kihallgatáson jelent meg Salazar portugál miniszterelnökénél. Az amerikai diplomata csütörtökön a portugál fővárosból az egyik amerikai Clipper-repülőgépen Newyorkba repült.

— Elfogták a börtöndök tolvaját. Az aradi állomáson és az Aradra érkező vagy innen induló vonatokról az utóbbi időben több börtönd tünt el. A tolvajt az állomási rendőrségnek most sikerült lelepleznie. A vakmerő börtöntolvaj Balan Greatianu 19 éves aradi fiuval azonos, aki bevallotta, hogy mintegy ötvözezer lei értékű börtöndöt vagy csomagot lopott el.

— Halálra gázolta a téglával megrakott kocsi. Emil János harmincegy éves munkás Cenadul Mare községben munkaközben egy téglával megrakott kocsi alá került, amelynek kerekéi keresztül-gázolták rajta. A súlyos belső sérüléseket szenvedett férfit a santicolaul marei kórházba szállították, ahol meghalt.

— Robbanás egy amerikai kőolajfinomító telepen. Newyorkból jelenti a Radar: Az Indiana állambeli Witting városban az ottani Standard Oil kőolajfinomító telepen hatalmas robbanás történt. A szerencsétlenségnek több halálos és sebesült áldozata van. A robbanás okozta tüzi oltási munkálataiban résztvesz a város egész tűzoltósága és rendőrsége. A lángok tíz hatalmas tartályt pusztítottak el.

— A világ legnagyobb autogramgyűjteménye. Mr. John Henderton a világ legszenvedélyesebb autogramvadása. A híres emberek aláírásából több mint tízezer darabot sikerült összegyűjtenie. A világ minden nevezetes írójának, művészenek, államférfijának, vagy bármilyen más téren híres emberének aláírása mind megvan az albumában. Henderton rengeteget volt uton, hogy autogramjainak számát szaporítsa. Azt állítja, hogy az autogramgyűjtés az egyetlen olyan foglalkozás, mely az embert szórakoztathatja és érdekelheti.

— Ahány ország, annyiféle izlés. Az európai embert bizony sokszor rázza az utálkozás, ha idegen népek kedvenc ételiről hall vagy olvas. Kényelmetlen érzésünk van például, ha arról értesülünk, hogy igen sok keleti vásáron szárított sáskát árulnak. A kínai konyha sem igen vonzó az európai gyomor számára: a cápauszony, tengeri csiga, tengeri moszat és a fecskék nem nagyon csábítják gyomrunkat. Egyes helyeken fehér egeret fogyasztanak szirupban. Ausztrália északi részében nyáron süttött gyikot, déli vidékeken pedig óriási szunyogokat és hernyókat esznek. S ha ehhez még hozzátesszük, hogy a tibetiek a teához vaját kevernek s az Amazonasz mellett élő egyes indiántörzsek élvezettel kebelezik be az óriáshangyák tömegét: akkor be kell látnunk, hogy a régi mondás valóban igaz: az izlésről vitatkozni nem lehet.

Százezer esztendőös konzerv

Az eddig létező mesterseges konzerváló anyagokat is messze felülmúlja maga a természet, különösen a vastag jég-réteg, amely abszolút légmentesen konzervál. A jég közé fagyasztott éteit vagy husnemű háztartásunkban is eltárolható hónapokig, esetleg évekig. De hol van a jég konzerválásának végső határa? Ezt a kérdést iparkodtak eldönteni a tudósok s csöppet sem szabad meglepődnünk, ha tíz-huszezer esztendőről beszélnek. A tudósok az északszibériai mammut leletekre alapítják feltevéseiket. Legutóbb 1928-ban találtak jégbefagyott mammutot a szibériai Neda folyó medrében s a jég közé ágyalt óriási állat — annak ellenére, hogy még a jégkorszakban került leelőhelyére — teljesen épen maradt sokezer esztendőn keresztül, úgyhogy még belső részeiből azt is megállapíthatták, hogy milyen növényeket evett utóljára. A tudósok szerint tehát a jég konzerváló hatása szinte korlátlanul mondható, de beigazolhatóan is legalább százezer esztendőre tehető.

— Hatvankétezer leít lopott a bejárónó. Szigeti Pálné néhány héttel ezelőtt költözött Aradra és a Bratianu utca 7 szám alatt vett ki magának butorozott szobát. Bankból pénzt vett fel és a nagy összeget egy börtöndbe zárva lakásán őrizte. Az utóbbi napokban rájött, hogy több ezer lei hiányzik a börtöndből és jelentést tett a rendőrségen. Megállapítást nyert, hogy a tolvaj Simon Elisabeta bejárónóval azonos, aki bevallotta, hogy fokozatosan 68 ezer leít lopott el álkules segítségével a börtöndből. A megtévedt nőt átadták az ügyészségnek.

— „Szeretlek” — ezeregyszáztizenöt nyelven. Egy párisi egyetemi tanár ritka ajándékkal lepte meg feleségét. Ezt a rövid, de sokatmondó szót: „Szeretlek” — ezeregyszáztizenöt nyelvre fordította le s ezt az eredeti szerelmeslevelet óriási borítékban nyújtotta át feleségének. Az összes európai nyelveken kívül Ázsiának, Amerikának és Afrikának különböző egzotikus nyelvjárásait is felhasználta ez a kitűnő nyelvész munkájához. Teljesítményével rekordot állított fel, mert amint tudjuk, a világnak legtöbb nyelvre lefordított műve, a Biblia is csak körülbelül ezer nyelvre van lefordítva.

— Bányászercsétlenség Spanyolországban. Madridból jelenti a Stefani iroda: A spanyolországi Orense tartományban levő Fuente város melletti wolfram-bányában mérgezés következtében tizenhárom bányamunkás életét vesztette. A bányászokból és a polgári őrség tagjaiból alakult mentőosztagok több órai munka után tudták felszínre hozni a holttesteket.

— Holdkóros az országúton. A maga nemében egyedülálló eset történt az egyik külföldi kisebb városban. Reggel három óra tájban a város felé vezető országúton egy autó majdnem elgázolt egy férfit, aki hálórúhában, meztláb ment az uton. Ez a titokzatos férfi az autó túlkölésére sem volt hajlandó kitérni és nyugodtan folytatta útját még akkor is, amikor a soffőr nem éppen a legnyájasabb szavakat küldte feléje vigyázatlanságáért. A magános éjszakai sétálónak ezt a furcsa viselkedését a soffőr jelentette a legközelebbi rendőrszobában, ahonnan azonnal kiküldtek egy tisztviselőt. A soffőr a rendőrt autóján visszavitte az országútra, ahol valóban meg is találták a még mindig nyugodtan menetelő férfit, aki azonban most sem reagált semmiféle felszólításra, csak ment tovább. Csak akkor állt meg, mikor a gépkocsi reflektorával élesen a szemébe világítottak. Kiderült, hogy az országúton hajnali vándora holdkóros, aki ismeretlen erőknél engedelmesebben vándorolt a szürkületben s csak most, felébredve, kezdte érezni a sajgó fájdalmat, melyet lábában az országút éles kövein való gyaloglás okozott.

Ügyeletes gyógyszertárak

Pénteken, szeptember 26-án Aradon a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Angel (Catedralei-tér), Omescu (Regina Maria-ut és Alexandri utca sarok) és Kesztenbaum (a gyermekkórházzal szemben).

Mozsi

Aradon pénteken a mozik műsora a következő: Corso: Vörös bestiák (német film). Forum: A szélvészisasszony (amerikai film).

CORSO (ARAD) Tel. 23-64

Előadások: 3, 5, 7-30 és 9-30-kor

MA!

MA!

Vörös bestiák

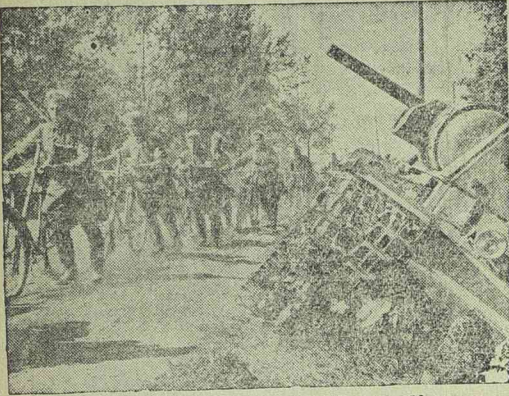
A főszerepekben:

Camilla Horn
Werner Hinz
Theodor Loos

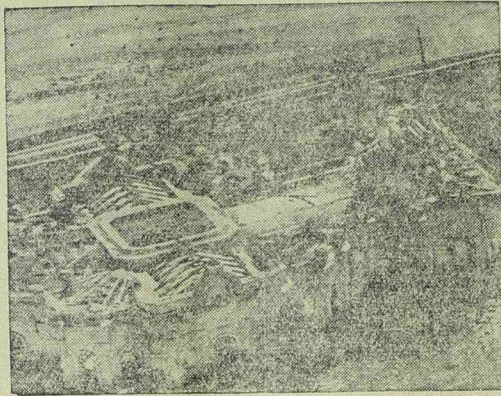
Az ifjuságnak emedélveze!

A cári Oroszország bukása és a vörös bestiák uralomra jutása. Vér és borzalom, terror és kínzások. A vörös bestiák rablásainak és gyilkosságainak borzalmas sorozata. A bolszista bandák terrorcselekményei és fosztogatásai. Husz év minden borzalma, miként lesz egy békét szerető nép átváltoztatva gyilkos bestiává. A Sebastopol-cirkáló parancsnokának tragédiája, leányának hősiessége. Az orosz arisztokrácia és polgárság kipusztulása.

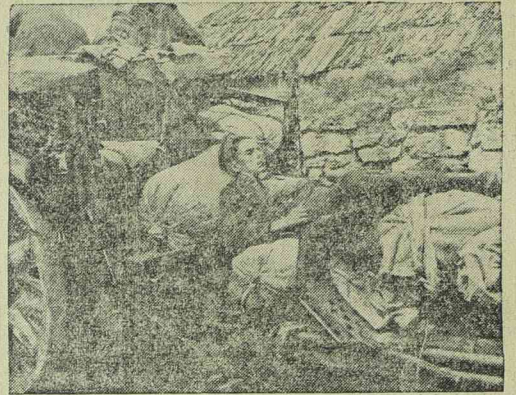
A tolongás elkerülése végett mindenki igyekezzen jegyét elővételben megvásárolni d. e. 11—1-jg Le újabb UFA-journal Legújabb UFA-journal

Német kerékpáros osztag előnyomulása a keleti fronton

A bolsevisták által elpusztított templom romjai

A nehéz harcok után jól esik a pihenő

KÖZGAZDASÁG

Növényi olaj- és gliceringyárak pénzügyi ellenőrzése

A növényi olaj- és gliceringyárak esetleges pénzügyi szabálytalanságainak elkerülése érdekében a pénzügyminisztérium a következőket rendelte el:

A műszaki ellenőrök és ellenőrző közegek állandó felügyeletet tartoznak gyakorolni a gyárba szállított nyersanyag mérlegelésénél. A növényi olajgyárak mellett működő műszaki ellenőrök naponta kötelesek megállapítani a gyártásra kerülő nyersanyag mennyiségét, az olajtartalom százalékát és az előállított olajat, ugyanakkor felügyeletet gyakorolnak a finomítás, fehérités, főzés és denaturálás folyamán is. A műszaki ellenőrök hatáskörébe tartozik a gyártási nyilatkozatok adatainak és az ellenőrző közegek ténykedésének ellenőrzése.

Az előállított mennyiség forgalomba hozatala előzetes mennyiségi és minőségi ellenőrzéshez van

kötve. A gyár területéről történő elszállításakor az ellenőrző közegek a fogyasztási adó előzetes kifizetését igazoló nyugta alapján szabadforgalmi bécát állítanak ki.

A gliceringyárak a minisztériumtól kapott engedély alapján növényi olajat használnak azzal a kötelezettséggel, hogy a beszerzett nyersanyagból hét százalék finomított glicerint, vagy nyolc százalék glicerint és nyolcvanöt százalék zsíros savat állítsanak elő. A gliceringyárak mellett a műszaki ellenőrök a rendelkezések betartására ügyelnek és minden három hónapban jelentést tesznek, amelyben feltüntetik a gyártási tevékenységet, a gyárba szállított és felhasznált nyersanyagot, az előállított mennyiséget pedig úgy kilógramban, mint százalékszámban tartoznak feltüntetni.

Allamtitkári rangban van a nemzeti bank kormányzója. A hivatalos lapban megjelent rendelettervény kimondja, hogy a nemzeti bank kormányzójának hivatali rangja az államtitkárokkal egyenlő.

Ötvenegy milliárd dollár az Egyesült Államok adóssága. Morgenthau amerikai pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült Államok közadóssága elérte az ötvenegy milliárd dollárt.

A szőlők állása. Az Universul közli, hogy az ország több részéből szerzett értesülés szerint a szőlők állása ebben az évben valamivel kedvezőbb, mint a múlt évben volt, de távol van attól, hogy örvendetes legyen. Így Erdélyben Tarnava, Alba és Turda megyében a növényzet fejlődése visszamaradt és ha az esős idő nem változik jobbra, a termés nagyon gyenge lesz. Panciunál a termés a szokottnak husz, Odobestinél negyvenöt, Nicorestinél tizenöt, Dragasaninál ötven százalékát éri csak el. (Rador)

Őszi országos nagyvásár Aradon. Az aradi városvetélőbizottság közleménye szerint Aradon az őszi nagyvásár ebben az évben október 28 és november 1 között lesz megtartva. A vásár első napján csak aradi kereskedők árulhatnak, a többi napokon más helyről érkezett árusok is kirakodhatnak. Az állatvásár október 31-én lesz. Itt írjuk meg, hogy az aradmegyei Sîlindian október 7-én lesz kirakó- és állatvásár.

Hatezernél több faiskola Németországban. Németországban a legutóbbi összeírás szerint hatezereháromszázhatvanegy faiskola működik, ahol több mint százhuszmillió facsemetét nevelnek. Ezen a számon kívül még száznyolcvanhét millió fiatal fa vár eladásra.

Olaj paradicsomból. A magyarországi Nagykőrösön levő Gschwindt-likörgyárban hónapok óta folyó kísérletezés után most kezdték meg a paradicsommagból ételolaj gyártására történő felhasználását. A paradicsom magját elektromos uton megsűritják, amelyből azután sajtolás útján rendkívül finom ételolajat állítanak elő. Az eddigi gyártási eljárással óránként ötszáz kilogramm paradicsommagot tudnak szárítani (Augs).

Takarmányvetőmag beszerzése. A földművelésügyi minisztérium utasította a mezőgazdasági kamarákat, hogy idejében gondoskodjanak a tavaszi vetéshez szükséges takarmánymagokról, úgy a községi, mint a magántulajdonban levő legelők részére.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.81—45.54. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szováj korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 28.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.16—3.28, olasz lira 9.50—9.50, leva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.90—786.29, egyiptomi font 776.34—806.93, palesztinaí font 759.81—789.74.

Határidő napló

SZEPTEMBER 30:

A román és az országban állomásozó német katonai egységek részére történt szállítások után esedékes bélyegilleték, fogyasztási és forgalmi adó eddig a napig kifizetendő.

Behozatali regiszterek láttamozása lejár.

Rekvirálási bónok bevonása és kifizetése eddig a napig történik.

Fa- és gumitalpu textilcipők vámkedvezménye lejár.

OKTÓBER 10:

Készletek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Ócskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

OKTÓBER 11:

Alkalmazottal dolgoztató másolóirodák a nemzetgazdasági minisztérium július 11-én kiadott 40671. számú rendelete alapján kötelesek cégüket bejegyeztetni.

OKTÓBER 12:

50 és 100 leies érmék forgalmi értéke lejár.

OKTÓBER 15:

Juh- és báránybőrök zárolásának feloldása.

Régi utlevél bélyegek érvénye lejár.

Zárolt gypjukészletek beszolgáltatásának határideje.

A behajtási pénzügyigazgatóságok megkezdik a négy és félszázalékos kamatozású „Renta unificata 1941” elnevezésű kötvények szétosztását.

IGAZOLVÁNYKÉPEK

Gyermekfelvételek **PORTRÉK**

MŰVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
K É S Z Ū L N E K

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

TIMIȘOARA I, PIATA LIBERTĂȚII 4

Rádió

PÉNTEK, SZEPTEMBER 26

București: 6 Indulók, hírek, hangverseny. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Hangverseny. 19.15 Szimfónikus jazz. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó. 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, utána torna. 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 és 10.45 Felolvasások. 12.10 A rádiózenekar hangversenye. 12.40 Hírek. 13.30 Zenekari hangverseny. 14.30 Hírek. 15.20 Zongorahangverseny. 15.40 Háziasszonyok beszélgetnek. 15.55 Fuvolahangverseny. 16.15 Előadás. 16.45 Hírek. 17.25 Hanglemezek. 17.40 Előadás. 18.10 Énekhangverseny. 19 Hírek. 19.20 Előadás. 20 Versek. 20.40 Zenekari hangverseny. 21.10 Színjáték előadása. 21.40 Hírek. 22.10 Táncczene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Zene. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 27

București: 6 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Hanglemezek. 19.15 Táncclemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, utána torna. 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 és 10.45 Előadások. 11.30 Ifjúsági rádió. 12.10 Szalonzenekari hangverseny. 12.40 Hírek. 13.30 Lemezek. 14.30 Hírek. 15.20 Zenekari hangverseny. 16.10 Hangjáték. 17.15 Előadás. 17.40 Hanglemezek. 17.55 Előadás. 18.20 Filmzene. 19 Hírek. 19.20 Előadás. 19.50 Felolvasás. 20 Színjáték előadása. 21.40 Hírek. 22.15 Cigányzene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Táncczene. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

SPORTTESEMÉNYEK

Hägg versenyzési jogát tulzott költségterítési követelés miatt a svéd atlétikai szövetség felfüggesztette

A svéd sportközvéleményt két hét óta a világ jelenlegi legjobb középtávfutójának, Gunder Häggnek a felfüggesztése tartja izgalomban. A napilapok az első oldalakon hozták a nagy eseményt és a kérdések még mindig nem csitulnak el. Az első pillanatban mindenki Hägg pártján volt, de azután az új 1500 méteres világcuccseredmény birtokosának szerencsétlenül sikerült nyilatkozata két táborra szakította a sportembereket.

A dolog a Gefle IF följelentése kapcsán pattant ki. A Gävle-i egyesület feljelentette a versenyén indult Hägget, mert az a 68 svéd koronát kivevő utazási és ellátási számláján kívül még egy 200 koronás költségtérítést is követelt.

Ez lett volna a díja annak, hogy Hägg részt vett a mérőföldes világcuccjavítási kísérleten.

A bejelentésre a szövetségnek nem volt más válasza, minthogy felfüggesztette Hägg versenyzési jogát.

A kérdés most Svédországban az, hogy ez volt-e a megfelelő elintézési mód a 21 esztendősvilágrekorderrel, a svéd atlétika legnagyobb büszkeségével szemben az egyesület és a svéd szövetség részéről. Hiszen a GIF nem fizette meg ki a követelt összeget, károsodás senkiféle ért és egy négyszemközt elintéztetett fejmosás meggyőzhette volna Hägget is arról, hogy ilyen tulzott „költségmegtérítést” legfeljebb kapni lehet, de követelni nem.

A nagydobbal megindított hírlapi hirverésre Hägg azt a nyilatkozatot tette, hogy ha sokat szövegelték ezt az ügyet, fogja magát és átköltözik Finnországba!

Ez rosszul esett a svédeknek és megfordította a közhangulatot. A szövetség még nem fejezte be a vizsgálatot, hivatalos jelentést sem adtak ki az ügyben és Hägg felfüggesztése addig változatlanul érvényben van. Nem indulhatott az újabb mérőföldes világcuccskísérleten sem, pedig azt elsősorban az ő kedvéért írták ki a stockholmi stadionba. Milánóban sem volt, pedig a Lanzival történő 1000 méteres összehajlását az olasz lapok nagyon hirdették. Häggnek nincsen más teendője most, mint hallgatni és szurkolni, hogy talál-e a svéd szövetség olyan megoldást, amely mellett a káposzta (azaz Hägg) is megmarad és jóllakik a kecske is, jobban mondván az erkölcsi igazság és az amatőrség védelme, amelynek pajzsa alatt annak idején éppen a svéd szövetség befolyására törték derékba Nurmi pályafutását.

Tekesport

Bajnoki mérkőzések:

Metal—Crisana 16 óra, bíró: Nedici.
Infratirea—Gutenberg 18 óra, bíró: Colonic.
Prietenii—Transilvania 18 óra, bíró: Nicoara.
Az előfájlók a pályaválasztók.

Barátságos mérkőzések:

Rapid—Macelari 17 óra.
Fortuna—Rapid 19 óra.

Egyéni verseny:

Infratirea egyéni és hatos csapatversenye szombat este nyolc órától, vasárnap este kilenc óráig a Transilvania pályán.

Sport hírek mindenfelől

A dán Somsen Aage hármás győzelmet aratott. Eredményei: magasugrásban 188 cm, rudugrásban 390 cm. és 110 m-es gátfutásban 14.7 mp.

Az MLSz Tóth István mestert bízta meg a magyar válogatott csapat szövetségi kapitányi teendővel.

Fábián Józsefet az MLSz elnöksége az összes ifjúsági ügyek és nevelésügyi irányításával bízta meg.

A magyar teniszcsapatbajnokságokat a BBTE csapata nyerte meg a MAC csapata előtt.

Vasárnap indultak még a szerb labdarúgó bajnokságok, amelyek már az első fordulóban is nagy meglepetéseket hoztak. A belgrádi eredmények: Obilići—BSK 2:1, Pantcevo AK—SK Jugoszlavia 2:1.

A szerb atlétikai bajnokságok során egy új országos csúcseredmény is adódott a 10.000 m-en, amelyet Galovich 36:08 idő alatt nyert meg.

A szlovák labdarúgó bajnokságok vasárnapi eredményei: SK Bratislava—SK Slavia Presov 4:4, AC Zipsendorf—FC Vrutky 1:0, SK Rosenberg—SK Sillein 3:2, TSS Tyrnau—AC Boczdorf 4:2, TS Trentsin—VAS Bratislava 4:3, AC Sbartha—ASO 3:1.

Az elmaradt német-magyar labdarúgó válogatott helyett október 26-ára egy Bécs-Budapest labdarúgó mérkőzést terveznek, amely Bécsben kerülne lejátszásra, miután az utolsó városközi mérkőzést 1939-ben Budapesten tartották és azon Bécs csapata 3:1 arányban győzött.

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, vállalkok. Levelezőlap érdeklődésre válaszolok. Timisoara III., Strada Rusu Sirianu 2 sz.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HÍRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVIC KRIMOV

37

Székkel kínált meg, aztán kedvesen szólt:

— Fontos beszélgetés van veled, Tobeljev. Ezen a néven szólítalak, mert tudom, hogy te semmiképpen nem vagy tavaris Dimitrij Petrovics Usztenszkij sóffór. De ne vitázzunk most ezen. Nem is itt akarok közölnivalómat tudtadra adni. Nem akarok itt tárgyalni veled a rideg hivatali szobában, hanem jó vacsora mellett a lakásomon. Elvégre öt éven keresztül osztálytársak voltunk a katonai akadémián. Most szépen elmegyünk a lakásomra. Miután azonban te tulajdonképpen fogoly vagy, akiért én vagyok a felelős, azért kérek, hogy utközben ne kísérj meg szökést. A két katona, aki idekísért, azt a parancsot kapja majd, hogy tisztes távolságra kísérjen, mert nem látom szükségét annak, hogy beszédünket hallják. Amde ha szökni akarnál, beléd lönek. Meg aztán nálam is van pisztoly. Megértettük egymást?

— Meg, — válaszoltam, bár fogalmam sem volt róla, hogy Bogozov tulajdonképpen mit akar.

Gyalog tettük meg az utat Bogozov lakásáig, amely a belügyi népbiztosságtól mintegy tíz percnyire volt.

Régen nem jártam már Pétervár utcáin. Nem láttam azokon semmi változást. Sok épületen most is ott lengtet a kalapácsos és sarlós vörös lobogó, borkabátos kommunisták és gyapjuból készült orosz ingekbe öltözött vörös karszalagosok rohantak a járdákon, vagy száguldoztak autókön. Vörös katonák is sűrűn baktattak egyenként, párosával, vagy kisebb-nagyobb csapatokban a kocsikutakon. Láttam azonban a házak falaihoz lapultan csoszogni sok beestet, arcu, rossz ruhájú, kihéztett asszonyt, férfit és gyermeket is. Ezekért nagyon fájt a szívem, mert tudtam, hogy valamikor az irigyelt jómódu polgári osztályiak voltak a tagjai, ma pedig megvetett és a kommunisták által pusztulásra ítélt burzsuok. Szomorú kinezésük csak még jobban erősített meg abban a meggyőződésben, hogy jó orosz embernek nem szabad a kommunistákhoz pártolni, hanem minden erejével küzdeni kell Oroszország feltámasztásáért.

Sóhajtottam:

— Magam aligha remélhetem, hogy ebben a küzdelemben részt vehetek.

Megérkezünk Ivan Vazulovics Bogozov lakása elé. A kapuban megállottunk és bevártuk a két vörös katonát, akiknek Bogozov kiadta az utasítást:

— Tavaris, én felmegyek a tavarissal a lakásomra. Ti addig menjetek be a házbizalmi tavarishoz. Már tudja, hogy jöttök és megleáztat benneteket.

12. A HALALOS MÉRÉG.

Bogozov kényelmes kétszobás lakása volt az első emeleten. Az egyik szobában terített asztal várt ránk.

— Ül le, Pjotr Fedorovics Tobeljev, — mondotta, — az egyik kázbeli tavaris felesége, aki háztartásomat vezeti, már mindent idekészített. Csak a számvárt gyújtom meg.

Aztán szembe ült velem és kínálására hozzáfogtunk a vacsorához, amely valóban izletes volt. Mi tagadás, a börtön örökös iztelen lötytye után jólesett végre a rendes étel.

Közben pedig Bogozov belekezdett mondókájába:

— Nézzed, Tobeljev, semmi célja nincsen annak, hogy előttem tagadjad tovább igazi kilétedet. Én csalhatatlanul tudom, hogy ki vagy. Ha elfogadod ajánlatomat, akkor mások előtt sem kell többé titkolóznod. Igaz, hogy halálra ítélték és elvitték a vesztőhelyre. Nem kérdem, hogy onnan hogyan szabadultál meg. Bizonyosan elmondod majd egyszer, ha kedved tartja. Az azonban valószínű, hogy keresztülmentél a halál előtti lelki gyötrelmeken. És ez már maga a bűnhődés. ... Ebből vegyél még!

Elém tolt a tálat, amelyben vajban sült lazac volt.

Szóltalanul ettem és nem szakítottam féibe Bogozov keszédnek folyását.

— Örülök, hogy életben maradtál és szeretném, ha magad is örvéndenél ennek. Ha nem is volt az iskolában köztünk sohasem vastag barátság, annak oka természetünk különbözőségében rejlik. Komoly ellentétek és civódások azért sohasem voltak köztünk. Ugy van?

Bólintottam, hogy ez igaz.

— Csak a szovjeturalom kikiáltásakor derült ki, hogy én tulajdonképpen kommunista vagyok, te pedig nem mutattál fogékonyságot a kor eszméi iránt. Pedig ha jobban meggonódnád a dolgot, rá kellene jönnöd, hogy a néptömegek nyomorúságának, a vagyon egyenlőtlen elosztásának és egyes

uralkodó osztályok zsarnokságának csakis a kommunizmus vethet véget.

Már a nyelvemen volt, hogy tiltakozzam ezen állítások ellen, de aztán meggonódtam. Beláttam, hogy Bogozov álláspontját ugyesem változtathatom meg és hiába fejtegetem előtte a kommunizmus tetet-leket, társadalmat, vallást és minden nemes raboló és romboló hatását. Hagytam tovább szökölni.

— Am ne vitázzunk most teóriákról, — folytatta — hanem nézzük a gyakorlati valóságot. Ha hozzánk csatlakozol, akkor biztosítjuk neked a bűntelenséget és a megélhetést. Megmondom őszintén, miről van szó. A szovjetkormány vörös hadseregének kevés a képzett tisztje. Te elvégezted a katonai akadémiát és jó előmenetelű voltál. Belőled tehát egyszerű vezérkari tiszt válnék. Hasznodat tudnánk venni. Azt az ajánlatot teszem neked és pedig ugy a belügyi, mint pedig a hadügyi népbiztossal történt megbeszélés alapján, hogy lépj be a vörös hadseregbe. Rögtön főhadnagyi, vagy akár kapitányi rangot kapsz.

Megkockáztattam egy kérdést:

— Azt mondd, hogy a vörös hadseregnek kevés a tanult tisztje. Miért nem teljesítesz te is ott szolgálatot? Hiszen te is elvégezted az akadémiát?

— Vártam ezt a szavadat, — mondotta — vártam és megfelelek rá. Én voltaképpen tagja vagyok a vörös hadseregnek, de szolgálatra mint katonai szakértő a belügyi népbiztossághoz vagyok beosztva. Hát most már tudod a helyzetemet. Még egyszer felszólítalak, hadd magad mögött azt, ami volt és kezdj új életet. Ha nem is vagy meggyőződéses kommunista, még azzá válhatsz. Hiszen sok volt cári tiszt is ott van már a vörös hadseregben. Vannak köztük olyanok, akik nyíltan bevallották, hogy nem kommunisták, de szavukat adták, hogy nem tesznek semmi kommunizmuselleneset. Tégy te is ugy, Tobeljev... Egyél még ebből a sajtóból!

Pompás orosz sajtót tett a tányéromra, amelyet évek óta nem ettem.

Tovább magasztalta előttem a vörös hadsereget amelyben szép előmenetellel kecsegtetett.

Bevégeztük a vacsorát.

— Nos, elhatároztad magadat, — kérdezte von tatottan Bogozov — hogy belépsz a vörös hadseregbe?

A kérdésre kérdéssel feleltem:

— Es ha nem lépek be?

(Folytatjuk.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. **ÁLLÁSKERESÉS** rovataban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. **Vastag betűvel** szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés husz leu. Minden más rovataban legkisebb apróhirdetés **15 szóig 20 leu**, minden további szó egy leu. **Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu**, minden további szó kettő leu. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Hayer-tőzsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicoja trafik (v. Galgóczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Jó butornunkások és tanoncok felvételnek. Siebold, Timisoara II., Str. Telegrafului 22. (3142)

Gyermekdisasszony megbízható, gyakorlott, 3 éves fiú mellé felvétetik. Cim a timisoarei kiadóban. (2323)

18-20 év körüli fiatalembert román német, magyar nyelvtudással keres a Hotel Vulturul Alb. (3713)

Fiatal, hadmentes cukrászsegéd 1000 lei kezdőfizetéssel azonnal felvétetik. Dóczy, Timisoara IV., Piata Dragalina 6. szám. (2322)

Mindenes főzőnőt jó bizonyítvánnyal azonnalra keresek. Arad, Str. Occident 9/a. (3714)

Szorgalmas, jóra való fiatalembert fizetéssel, lakással, kosztal azonnali alkalmazásra, vagy elsejére, keresek. Szeccsenyi, Timisoara III., Piata Crucii 7.

Ügyes cukrászsegéd jó fizetéssel, azonnal felvétetik. Boian-cukrászda, Arad, Str. Berthelot 4. (3724)

Perfekt hidegszakácsnő azonnal felvétetik. Boian-cukrászda, Arad, Str. Berthelot 4. (3723)

Állást keres

Intelligens magyar leány elvállalna könnyebb irodai munkát, pezzetelési és, ruhatárnoknői vagy aszisztensnői állást. Vidékre is menne. Megkeresést „Komoly megbízható jeligére a timisoarei kiadóba kérék.” (5020)

Munkaszolgáltatmentes zsidó fiatalembert vállal Timisoaran bármely helyettesítést. Válaszok „Diplomás” jeligére a timisoarei kiadóba kéretnek. (2313)

Mindenes árva lány állást keres fiatal házaspárhoz október 15-ére. Cimeket „Tisztességes lány” jeligére a timisoarei kiadóba. (2324)

Egyedülálló intelligens idősebb nő hosszszu bizonyítvánnyal, idősebb uriemberhez hávezetődőnek menne Timisoara Fratelia, III. utca 7. Az 5-ös villamos végállomásánál. (2325)

Lakás

Keresek 2-3 szobás modern lakást, bármilyen feltételek mellett. Cimeket kérem Barabás Timisoara I., Str. Praporgesci 2, leadni. (2302)

Elegáns butorozott szobát fürdőszobahasználattal, esetleg központi fűtéssel, csakis az I. kerületben, keresek. Cimeket „Banktisztviselő” jeligére a timisoarei kiadóba kérek. (3090)

HAZAK FÜLDEK SZÓLÓK MALMOK TELKEK

minden árfokozatban HATSZEK ÜGYNÖKSÉG
Arad Bul. Carol 17. velt 46)
Telefon 16-95

Azonnal átadó, illetve bérbeadó Lloydsori 2 szoba, előszoba és fürdőszobából álló és lakásnak, irodának, rendelőnek, vagy szalonnak alkalmas helyiség, központi fűtéssel. Reflektánsok adják le címüket „Leirés nincs” jelige alatt a timisoarei kiadóban. (3140)

Aradi villanegyedben keresek modern kétszobás-konyhás lakást november 1-re. Ajánlatok „3000 lei” jeligére Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8 alá kéretnek. (5060)

Kiadó 2 szoba, előszoba, konyha, élezkamrából álló parkettás lakás a Timisoara III., Str. Martirul Ciordas elején, Piata Lahovaritól 5 perc. Érdeklődni Timisoara III., Str. Prota Dragomir 12., ajtó 2. (2329)

Keresek azonnalra egyszobás konyhás lakást Aradon a belvárosban, esetleg a városháza közelében. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3701)

Keresek egyszobás lakást október 1-re lehetőleg a Gyár városban. Cimeket a timisoarei kiadóba kérem leadni. (3554)

Adás-vétel

Varrógépek, irodaberendezések, írógépek, hálósobák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladó. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3115)

Veszünk literes üvegeket 10 leierért Flora likörgyár Arad

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, arró- és írógépeket, hálósobát, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Folyton égő kályha eladó. Timisoara II., Str. Balas 18. Balra, első ajtó. (5020)

Női kerékpár kifogástalan állapotban eladó. Timisoara, Colonia Blaskovics, Strada Prota Craciunescu 23. (5050)

Sürgösen veszek szép, modern családi házat, 4-5 szobás lakással. Bővebbet Timisoara, 15-53-as telefonszám alatt. (3144)

Eladó: egy ebédlődivány és egy fekete férfi-téli kabát. Cim: Rudolf Mosse Arad Str. Eminescu 8. (5028)

Jól bevezetett faterlep elköltözés miatt sürgösen eladó. Cim: Rudolf Mossenál Arad, Str. Eminescu 8. (3715)

Eladó egy faragott német stílusú ebédlő és egy szalongszék. Cim: Arad, Bulv. Dragalina 14, I. em. 4. (3705)

Szőlő hegyalján k. b. 3 hold, természetesen anélkül szép kőlnával elsőrendű felszereléssel eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad Str. Eminescu 8. (5025)

Szallagfűrészt és kisebb abrichter gyálat keresünk megvételre. Ajánlatokat Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3675)

Kerti dísznövények pinceszobáért miatt sürgösen és olcsón eladó. Ugyanott petroleumkályha és 30 kilós zománczott zsiros bödön eladó. Timisoara III., Str. Rusu Sirianu 2. (5065)

Eladó 1 új angolszövet férfiöltöny, 1 pár 42-es számú, duplatalpu férfibakancs, 3 nagy szőnyeg és egy 55 literes zománczott edény. Timisoara IV., Str. Dim. Sturdza 42. Ajtó 16. (5065)

Galambduccok, jó állapotban, olcsón eladó. Timisoara, Bulev. Carol 19. (3147)

Tartós hullám

a legújabb módszerrel olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timisoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6-os villamos megállójánál ::

Veszek egy ezüst, vagy apaca 6 személyes evőeszközt. Cimeket Timisoara, 32-46. telefonszám alá kérek. (2326)

Orion modern rádió és egy sötét hálósoba jutányosan eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3734)

Alkalmi vétel, vagy cserélném nagyváradi központban levő házat 2 lakással, a 3 szobás modern fürdőszobával. Parkirozott udvarral, gyümölcsös kertetel, 400.000 lei. Cim: Albu, Arad. Strada Moise Nicoara 10. (3726)

Kisebb üzletberendezés, káposztáshordó és hegedű eladó. Arad, Str. Marasesti 24. (3727)

Kombinált szobabutort vennék. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3729)

Emdeni fajtisza liba eladó. Timisoara V., Str. Horia 7. (2330)

Eladó keveset használt férfi-szabógép, Pfaff-márka. Ára 12.000 lei. Érdeklődni: Timisoara III., Str. Prota Dragomir 12. Ajtó 2. (2328)

Modern gyermekkosci, lehetőleg fehér színben, jó állapotban, megvételre kerestetik. Cimeket a timisoarei kiadóba kérek. (5058)

Megvételre keresek

Aradváros területén, vagy közvetlen határában nagyobb kerttel, gyümölcsöst, esetleg kisebb házzal, vagy megfelelő telket. Ajánlatokat „Szeptember végén” jeligére Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek.

Gyümölcsfa megrendeléseket őszi szállításra már előjegyzésbe veszek. Vitye Karoly faiskolája, Cenadul Vechiu, Timisoara. (3531)

Szarvasbőrt, sárga színben, késztyűnek való, megvételre keresek. Ajánlatot árjeljeléssel Rudolf Mossehoz kérek. Arad, Str. Eminescu 8. (5050)

Vám-malom eladó. Eibert, Ortisoara. (2319)

Oktatás

Iskolások és felnőttek számára október elsejétől francia és német nyelv kurzust kezdek. Csoportokban a 120 lei. Jelentkezni d. u. 4-6-ig. Magántanulók francia vizsgára előkészíték. Várnay Magda, Arad, Piata Mihai Viteazul 10. I. 3. (3696)

Német oktatás

kezdők és haladók részére, egyéni és csoportban. Timisoara I., Bul. Regina Maria 3, II. em. ajtó 6. telefon 18-41

Gimnazista leányka naponkénti oktatására román nyelvet bíró korrepetitort keresek. Cimeket igénymegjelöléssel „Eredményes tanulás” jeligére Rudolf Mossehoz kérek. (3730)

Irodakiképzés!!

A miniszterileg engedélyezett

ENGELMANN

éle gyors- és gépiró-szakiskolában a beiratások megkezdődtek. Előadások román, német és magyar nyelven. Timisoara IV., Strada Bonnaz 4 (a Piata Küttl-nél) ::

Különbéle

Kölesön kapható timis-torontalmegyei ingatlanokra, hosszabb lejáratú, előnyös feltételek mellett, beruházási célokra. Ajánlatok az ingatlan megjelölésével „Beruházás” jeligére a timisoarei kiadóhivatalba. (2133)

Nagyobb mennyiségű téglatormélék ingyen elvihető. Timisoara II., Str. Marsal Joffre 23. (3146)

Kérem nemesszivi hitsorsosaimat, ki lenne hajlandó egy 5 tagú szegény evakuált családnak butort kölcsönözni. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3728)

Jó zongorista bérbe keres zongorát. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá. (3733)

Igazolvány - fényképek

a FOTO STUDIOBAN

a leggyorsabban készülnek!

Timisoara I., Piata Libertății 4.

Hirdessen

a Déli Hírlapban!